

บทคัดย่อภาษาไทย

ชื่อโครงการ: การศึกษาแบบจำลองทางธุรกิจเพื่อส่งเสริมการค้าและการของเอกชนบริเวณจุดผ่านแดน
และเขตอุตสาหกรรมส่งออก กรณีศึกษา จุดผ่านแดนมุกดาหารและนครพนม

ชื่อผู้วิจัย: รศ.ดร. จิตติชัย รุจนกนกนาฏ และ สุมาลี สุขदानนท์

เดือนและปีที่ทำวิจัยแล้วเสร็จ: กุมภาพันธ์ 2559

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาการจัดทำกรอบการพิจารณากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ชายแดน โดยการใช้เกณฑ์เชิงปริมาณเพื่อเป็นตัวประเมินศักยภาพของอุตสาหกรรมและพื้นที่ การพิจารณาได้มีการแบ่งเป็นสี่ขั้น ขั้นแรกคือการประเมินเบื้องต้นเพื่อคัดเลือกหาชนิดอุตสาหกรรมและพื้นที่ที่คาดว่าจะมีความเหมาะสมจากข้อมูลทุติยภูมิและลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่ โดยพิจารณาประเด็นปัจจัยที่สำคัญคือ ปัจจัยการผลิต (วัตถุดิบ ที่ดิน แรงงาน) โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค (ถนน ทางรถไฟ ท่าเรือและท่าอากาศยาน ไฟฟ้า ประปา โทรคมนาคม) ซึ่งได้พิจารณาแง่มุมด้านระยะทางไปถึงด่านพรมแดนด้วย และได้พิจารณาถึงความสอดคล้องกับธุรกิจที่มีอยู่ในปัจจุบันและแผนงานของจังหวัด ซึ่งจะเป็นการคัดกรองประเภทอุตสาหกรรมและพื้นที่ศึกษาในระดับอำเภอหลังจากนั้นในขั้นที่สองได้ทำการลงพื้นที่เพื่อทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้คะแนนปัจจัยต่างๆ จนกระทั่งได้พื้นที่อำเภอที่มีความน่าสนใจและอุตสาหกรรมที่น่าสนใจเบื้องต้น ต่อจากนั้นจะเป็นขั้นตอนการวิเคราะห์ละเอียด โดยพิจารณาจากประเด็นข้างต้นตามลักษณะของห่วงโซ่อุปทานของแต่ละอุตสาหกรรม ร่วมกับการสำรวจความคิดเห็นของนักธุรกิจและประชาชนในพื้นที่ โดยมีการถ่วงน้ำหนักคะแนนจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละประเภทอุตสาหกรรม ในขั้นตอนสุดท้ายได้ทำการวิเคราะห์ชนิดอุตสาหกรรมในขั้นก่อนหน้าที่มีความซ้ำซ้อนกันให้เหลือพื้นที่ที่มีความพร้อมที่สุดในการจัดตั้ง เพื่อให้ง่ายต่อภาครัฐในการผลักดันส่งเสริมและบริหารจัดการพื้นที่ได้ดียิ่งขึ้น ประสิทธิภาพ ซึ่งวิธีการทั้ง 4 ขั้นตอนดังกล่าวนี้เป็นกรอบการพิจารณาที่สามารถนำมาใช้ในการคัดกรองอุตสาหกรรมที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่ชายแดนที่ภาครัฐกำลังพัฒนาสร้างอุตสาหกรรมและเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยมีการนำเสนอตัวอย่างการประยุกต์ใช้ในพื้นที่จังหวัดมุกดาหารและนครพนม นอกจากนี้ยังได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนและนักธุรกิจในพื้นที่ 8 อำเภอของจังหวัดมุกดาหารและนครพนม ซึ่งเป็นพื้นที่ชายแดนที่สามารถเชื่อมโยงทางภูมิภาคไปยังสปป.ลาว เวียดนามและสาธารณรัฐประชาชนจีนผ่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาวไปยังเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ R9 และ R12 ได้ โดยเริ่มจากการสัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ตลอดจนเจ้าหน้าที่ธุรกิจในพื้นที่ และประมวลผลการสัมภาษณ์เพื่อคัดเลือกโอกาสทางธุรกิจ ผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมต่อภาคส่วนต่างๆ ตลอดจนสิ่งที่ภาครัฐควรเร่งดำเนินงาน จัดทำแบบสอบถามไปยังประชาชนและนักธุรกิจรวม 382 ชุด เพื่อทราบถึง

ความคิดเห็นในวงกว้าง ผลการศึกษาที่ได้แสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นของนักธุรกิจและประชาชนต่อธุรกิจ
และอุตสาหกรรมที่น่าจะเกิดขึ้นในพื้นที่ การคาดการณ์ต่อการพัฒนาในอนาคต และผลกระทบต่างๆที่คาด
ว่าจะเกิดขึ้น นอกจากนี้ยังได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถามกับความ
คิดเห็นต่างๆ ซึ่งจะทำให้ทราบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในพื้นที่ชายแดนที่ห่างจากด่านสะพานมิตรภาพ
ไทย-ลาวต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นข้อมูลที่จะใช้ในการวางรูปแบบกิจกรรม
ทางเศรษฐกิจที่ควรจะเกิดขึ้น ตลอดจนแผนงานปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานบริเวณอำเภอชายแดน ให้
สอดคล้องกับความต้องการของนักธุรกิจในพื้นที่ และส่งผลกระทบต่อประชาชนให้น้อยที่สุด เพื่อ
เตรียมการรองรับเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

คำสำคัญ: จุดผ่านแดน, เขตเศรษฐกิจพิเศษ, การจัดการโซ่อุปทาน, นิคมอุตสาหกรรม, การวิเคราะห์ที่ตั้ง

ABSTRACT

PROJECT TITLE: The Study of Business Models to Support Private Sectors at Border Crossing
and Processing Zones: A Case study of Mukdahan and Nakhon Phanom
Crossing Points

NAME OF INVESTIGATOR: Associate Professor Dr. Jittichai Rudjanakanoknad,
Sumalee Sukdanont

MONTH AND YEAR: February 2016

Abstract

This research presents the framework for selecting economic activities for border areas through quantitative criteria to evaluate the potentials of industrial activities and locality. The framework consists of four steps. The first step, a preliminary analysis, is the assessment through secondary data including production factors (raw materials, land and labor), infrastructure and utilities (highway, railway, port and airport, electricity, water supply and telecommunication) along with the proximity of areas to border checkpoints as well as existing economic activities and government plans. Then, the second step involves interviews of local businessmen and specialists to list possible activities. The third one is the detailed analysis by considering aforementioned factors along with the field survey from local businessmen and citizens to ask for their comments and acceptance if new economic activities are built there along with weights from industry experts. Lastly, the activities from the previous step were determined to reduce overlapping activities among neighboring towns. This framework can be used to refine suitable industries for border towns that Thai government is currently developing industrial activities and special economic zones for ASEAN Economic Community. Examples of implementing the framework in Nakhonpanom and Mukdahan are presented as well moreover In addition, this research presents the focus on the study of local citizens and businessmen in eight districts of Mukdahan and Nakhon Panom Provinces, which are Thailand's border areas to connect with Lao PDR, Vietnam, and Southern PRC through Thai-Laos Friendship Bridges and R9/R12 Economic Corridors. Initially, depth interviews of regional and local governments as well as representatives of local businessmen were conducted to select major business opportunities, environmental and social impacts, and suggested government plans. These are compiled in a set of questionnaires to survey of 382 local citizens and businessmen to get their boarder views. The findings show the opinions and perceptions of local businessmen and citizens regarding the potential

businesses and industries in their cities, their expected future developments and possible social and environmental impacts. In addition, this study presents the relationship between respondent characteristics and their opinions. It shows effect of the distance to the border checkpoints on people's opinions. This information yields the recommendations for policymakers to develop business activities and infrastructure plans to support the ASEAN Economic Community.

Key Words: Border Checkpoint, Special Economic Zone, Supply Chain Management, Industrial Estate, Location Analysis